

Det Kgl Helse- og omsorgsdepartement
pb 8011 Dep
0030 OSLO

Melding om vedtak

Deres ref:	Vår ref:	Løpenr.	Arkivkode	Dato
201102411-/HW	2012/274-17	7153/2012		21.02.2012

Høringsuttalelse fra Nordreisa kommune - forslag til endringer i tobaksskadeloven

Viser til høringsbrev av 13.01.2012. Vedlagt følger særutskrift med uttalelse fra Nordreisa kommune.

Med hilsen

Christin Andersen
Assisterende rådmann
Direkte innvalg: 77 77 07 23

**Nordreisa
kommune**

Arkivsaknr: 2012/274-10

Arkiv:

Saksbehandler: Christin Andersen

Dato: 24.01.2012

Særutskrift

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
4/12	Nordreisa Helse- og omsorgsutvalg	17.02.2012

Høring - forslag til endringer i tobaksskadeloven

Henvisning til lovverk:

Vedlegg

1 Høringsnotat om endring i tobakksskadeloven

Saksprotokoll i Nordreisa Helse- og omsorgsutvalg - 17.02.2012

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Nordreisa kommune støtter opp om forslagene til endringer i tobaksskadeloven som skal beskytte barn og unge mot skadevirkninger av røyk og snus.

Nordreisa kommune vil gjøre departementet oppmerksom på at et nytt bevillingssystem for salg av tobakk vil måtte følges opp med et betydelig kontrollapparat, og at forslaget til inntekter i form av avgiftsordninger ikke vil dekke opp for mer administrativt arbeid og kontroll som kan medføre økt bemanning. Dersom det innføres et bevillingssystem må kommunene få dekket alle sine utgifter med tilsynet.

Når det gjelder synet på tiltak for å beskytte barn mot passiv røyking, støtter Nordreisa kommune konklusjonene om at barn og unge bør få et bedre vern mot passiv røyking og at dette bør gjenspeiles i lovverket. Tiltak mot å verne barn mot passiv røyking bør være å jobbe mer med sosiale forskjeller, mer tobakksforebygging og kampanjer mot tobakk. Herunder veiledere mot foreldre, veiledning fra jordmødre, helsesøstre og fastleger.

Nordreisa kommune stiller seg positivt til nye sentrale føringer som gjelder innbygning av røykerom på serveringssteder for å få en ensartet saksbehandling i landet og for å beskytte arbeidstakere og gjester på en bedre måte.

Rådmannens innstilling

Nordreisa kommune støtter opp om forslagene til endringer i tobaksskadeloven som skal beskytte barn og unge mot skadevirkninger av røyk og snus.

Nordreisa kommune vil gjøre departementet oppmerksom på at et nytt bevillingssystem for salg av tobakk vil måtte følges opp med et betydelig kontrollapparat, og at forslaget til inntekter i form av avgiftsordninger ikke vil dekke opp for mer administrativt arbeid og kontroll som kan medføre økt bemanning. Dersom det innføres et bevillingssystem må kommunene få dekket alle sine utgifter med tilsynet.

Når det gjelder synet på tiltak for å beskytte barn mot passiv røyking, støtter Nordreisa kommune konklusjonene om at barn og unge bør få et bedre vern mot passiv røyking og at dette bør gjenspeiles i lovverket. Tiltak mot å verne barn mot passiv røyking bør være å jobbe mer med sosiale forskjeller, mer tobakksforebygging og kampanjer mot tobakk. Herunder veiledere mot foreldre, veiledning fra jordmødre, helsesøstre og fastleger.

Nordreisa kommune stiller seg positivt til nye sentrale føringer som gjelder innbygning av røykerom på serveringssteder for å få en ensartet saksbehandling i landet og for å beskytte arbeidstakere og gjester på en bedre måte.

Saksopplysninger

Helse- og omsorgsdepartementet arbeider med en ny tobakksstrategi for de neste fem årene, som skal avløse *Nasjonalt strategiprogram for det tobakksforebyggende arbeidet 2006-2010*. I denne forbindelse foreslås det endringer i tobaksskadeloven er sendt på høring med frist 20. april 2012. Forslagene i høringsnotatet er blant annet basert på Verdens helseorganisasjons tobakskonvensjon, erfaringer fra forrige strategiperiode og erfaringer fra andre land.

Fra forrige planperiode nådde man målsetting om å redusere andelen røykere i befolkningen generelt og å halvere ungdomsrøyking. Det man er mindre fornøyd med er at man ikke nådde målet om å halvere andelen gravide som røyker og stanse økningen i snusbruk. Den kraftige økningen i snusbruk, særlig blant unge gjør at forebygging av snus har fått en større plass i det tobakksforebyggende arbeidet.

Et av de viktigste virkemidler er å innføre effektive regulatoriske tiltak.

Tobaksskadelovens formål er å begrense helseskader som bruk av tobakk medfører. Ifølge Nasjonalt folkehelseinstitutt er tobakksrøyking antagelig den enkeltfaktoren som har skapt størst helseskade i befolkningen de siste tiårene.

De siste årene har andelen røykere gått jevnt nedover, men blant unge i alderen 16-24 år er det fortsatt 26 prosent som røyker daglig eller av og til, noe som tilsvarer nesten 150 000 personer. I befolkningen som helhet (16-74år) røyker fortsatt godt over en million mennesker daglig eller av og til (29 prosent). Utviklingen i snusbruk blant unge har gått i motsatt retning og økt kraftig de siste årene, ca. hver tredje unge mann (36 prosent) og hver sjettede unge kvinne (16 prosent) i alderen 16-24 år bruker nå snus daglig eller av og til.

Å hindre at barn og unge begynner å bruke tobakk er hovedfokus i departementets arbeid med tobakksforebygging. Tobakksbruk er en atferd barn og unge sosialiseres inn i og tobakksfrie voksne er derfor en forutsetning for tobakksfrie barn og unge. Om tobakksbruk i mindre grad er et synlig og akseptert fenomen i samfunnet, vil også barn og unge i mindre grad begynne å røyke og snuse.

Forslagene i høringsnotatet er blant annet basert på Verdens helseorganisasjons rammekonvensjon for tobakkskontroll (Tobakkskonvensjonen) og FNs konvensjon om barnets rettigheter (Barnekonvensjonen). Artikkel 24 i Barnekonvensjonen fastsetter barns rett til "å nyte godt av den høyest oppnåelige helsestandard". Dagens lovverk beskytter ikke i tilstrekkelig grad barns rett til god helse når det gjelder tobakk; rundt 100 000 barn under 14 år blir daglig utsatt for passiv røyking i hjemmet, og ulovlig salg av tobakksvarer til mindreårige foregår i stor utstrekning.

Forbudet mot røyking på serveringssteder som ble innført i 2004, er et godt eksempel på at innstramminger i regelverket kan være kontroversielt i starten, men at dette endrer seg over tid.

Tobakksvarer er lovlige varer, men det må settes begrensninger på *hvor* røykingen foregår, slik at røyken ikke skader andre. Departementet legger vekt på at helseskadene av tobakksbruk gjør at det er tungtveiende legitimitetsgrunner for myndighetenes rett til å innskrenke enkeltindividets mulighet til å røyke. Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS) drøfter i en artikkel fire slike grunner: 1) omfanget av helseskader, 2) valget om røyking tas av umyndige personer med misoppfatninger om risiko, 3) friheten til å slutte er begrenset av avhengighet og 4) røyking rammer uskyldig tredjeperson. Videre er røyking svært sosialt skjevfordelt og bidrar til sosiale helseforskjeller. Det er nesten fire ganger så mange røykere i gruppen med kort utdanning som i gruppen med lang utdanning.

I en befolkningsundersøkelse utført av Synovate i april 2010 på oppdrag fra SIRUS ble det stilt spørsmål om i hvilken grad man støttet eksisterende og nye tiltak for å få færre til å røyke eller for å beskytte mot passiv røyking. Resultatene viste at de eksisterende tobakksiltakene har høy oppslutning i befolkningen, også blant røykere, og at de godt etablerte tiltakene har gjennomgående høyere oppslutning enn nye tiltak. Blant nye tiltak er det særlig de som har vært diskutert i media som får størst oppslutning, herunder forbud mot å røyke i nærheten av barn, heving av aldersgrensen, bevillingsordning og forbud mot røyking på holdeplasser. Det er videre stor tilslutning i befolkningen til å fjerne adgangen til å ha røykerom på arbeidsplasser og til innføring av røykfri skoletid for elever, lærere og barnehageansatte, men lavere tilslutning til et generelt forbud mot røyking i arbeidstiden. Støtten er omtrent lik for tiltak rettet mot omsetning og bruk av snus.

Hovedinnholdet i departementets forslag:

Departementet foreslår i kapittel 3 i høringsdokumentet flere tiltak for å hindre barns tilgang til tobakksvarer:

- Innføring av kommunal bevillingsordning for salg av tobakk (basert på den eksisterende bevillingsordningen for salg av alkoholholdig drikk, men uten begrensning i hvilke type utsalgssteder som kan få salgsbevilling).
- Absolutt aldersgrense på 18 år for selgere av tobakksvarer.
- Forbud mot salg av mindre tobakkspakninger.
- Presisering av forbudet mot synlig oppstilling av tobakksvarer.
- Adgang til å ha røykerom på arbeidsplasser fjernes og forbudt å røyke på enkeltkontorer (imidtild en dispensasjonshjemmel for særlige tilfeller).
- At alle inngangspartier til helseinstitusjoner og offentlige virksomheter gjøres røykfrie, og at adgangen til å ha røykerom på institusjoner oppheves. Unntaket som gir beboere adgang til å røyke på beboelsesrom i institusjon, foreslås opprettholdt.
- Påbud om tobakksfri skoletid for alle elever til og med videregående skole (ikke tillatt å bruke tobakk i løpet av skoledagen og forbud mot tobakk på skoleområder).
- At alle skoler og barnehager gjøres tobakksfrie utendørs, og at det lovfestes tobakksfri skoletid for elever.

I tillegg foreslås en tydeligere formålsbestemmelse i tobakksskadeloven, noen mindre endringer og presiseringer av reklameforbudet, et forbud mot testing av tobakksvarer, et forbud mot tobakksponsing, et forbud mot import og salg av særskilte tobakksetuier, klarere regulering av tobakksimitasjoner og tobakksurrogater og bestemmelser knyttet til statistikk.

Departementet foretar videre en drøfting av grensene for arbeidsgivers styringsrett i spørsmålet om røykfri arbeidstid og drøfter også spørsmålet om røykfri arbeidstid for ansatte ved skoler, barnehager, visse helseinstitusjoner og barneverninstitusjoner i lys av den viktige funksjonen som rollemodeller, men foreslår ikke å lovfeste røykfri arbeidstid for disse gruppene.

I tillegg til de konkrete forslagene til endringer i tobakksskadeloven bes høringsinstansene om å gi innspill til enkelte andre endringer:

- På bakgrunn av ny kunnskap om helsefarene ved passiv røyking og oppdaterte tall på andelen barn som fortsatt utsettes for passiv røyking ber departementet om høringsinstansenes syn på behovet for nye tiltak, herunder om det er behov for en normativ lovbestemmelse om barns rett til vern mot passiv røyking. (I den islandske tobakksskadeloven er der en bestemmelse om at barn skal gis et spesielt vern mot passiv røyking.)
- Mange serveringssteder bygger inn uteserveringen i større grad enn tillatt og skaper på den måten nye røykerom utendørs. Arbeidstakere og gjester utsettes derfor fortsatt for passiv røyking mange steder. Departementet ber om høringsinstansenes syn på om det er hensiktsmessig med sentrale regler for innebygging av uteserveringer eller å innføre røykfrie bufferoner.

Vurdering

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår en rekke tiltak for å hindre barns tilgang til tobakksvarer, gjøre flere arenaer røykfrie og styrke vernet mot passiv røyking. De viktigste foreslåtte tiltakene er:

- kommunal bevillingsordning for å styrke tilsynet med aldersgrensen på 18 år for kjøp av tobakksvarer
- lovfestet tobakksfri skoletid for elevene
- forbud mot salg av 10-pakninger
- forbud mot å ha røykerom i arbeidslokaler
- røykfrie inngangspartier til offentlige virksomheter
- utvidet formålsbestemmelse i tobaksskadeloven til å inkludere den langsiktige visjonen om et tobakksfritt samfunn

Høringsnotatet inneholder også forslag om en del andre mindre endringer og justeringer i dagens lovverk.

Rådmannen støtter opp om forslagene til endringer i tobaksskadeloven som skal beskytte barn og unge mot skadevirkninger av røyk og snus. Rådmannen vil likevel gjøre departementet oppmerksom på at et nytt bevillingssystem for salg av tobakk vil måtte følges opp med et betydelig kontrollapparat, og at forslaget til inntekter i form av avgiftsordninger ikke vil dekke opp for det administrative arbeid og kontroll som kan medføre økt bemanning. Dersom det innføres et bevillingssystem må kommunene få dekket alle sine utgifter med tilsynet.

Når det gjelder synet på tiltak for å beskytte barn mot passiv røyking, støtter rådmannen konklusjonene om at barn og unge bør få et bedre vern mot passiv røyking og at dette bør gjenspeiles i lovverket. Tiltak mot å verne barn mot passiv røyking bør være å jobbe mer med sosiale forskjeller, mer tobakksforebygging og kampanjer mot tobakk. Herunder veiledere mot foreldre, veiledning fra jordmødre, helsesøstre og fastleger.

Rådmannen stiller seg positivt til nye sentrale føringer som gjelder innbygning av røykerom på serveringssteder for å få en mer lik saksbehandling i landet og for å beskytte arbeidstakere og gjester på en bedre måte.